لەشەڕ وپێکدادانی حیزبایەتییەوە،

بۆ شەڕی

زاراوە و ئەلفوبێی "سۆرانی"، "لاتینی"!

سیروان کاوسی

خەرمانان (سێپتەمبەر) ی 2012

سەرەتای مانگی خەرمانان (سێپتەمبەری 2012)، لەلایەن **"گرۆی پێشدەستی بۆ پاراستنی زمانی کوردی"**، ڕاگەیاندنێک بەناوی **"زمان و ئەلفوبێی کوردی: لەنێوان شێواندن و چارەسەری زانستیدا"** بڵاوکرایەوە و، تاکو ڕۆژی 9/9/2012 چوارسەدوحەفتا و یەک سەرۆکی حیزب و نووسەر و شاعیری ناودار، ئەندام پەرلەمان و هونەرمەندی ناسراو و ڕۆشنبیری باشوور و ڕۆژهەڵاتی کوردستان، بەنیشانەی پەسندکردنی، ڕاگەیەندراوەکەیان واژۆکردووە.

تێبینیی 1: بۆکورتکردنەوەی ناوی "گرۆی پێشدەستی بۆ پاراستنی زمانی کوردی"، بەدوو پیتی گ. پ. ناویدێنم!

تێبینیی 2: ئەو دێڕانەی بەڕەنگی سۆرن، لەنووسراوەکەی گ. پ. دەرهێنراون!

گ. پ. سەرەتا ئاماژە بە بەستنی دوو کۆنفرانس دەکات کە لە **هەولێر** و **دیاربەکر** بۆ چارەسەرکردنی کێشەکانی زمانی کوردی بەڕێوەچوون، بەڵام بەوتەی **گ. پ.** سەرکەوتوو نەبوونە، چۆنکە بانگێشتی بەشداربووانی هەردوو کۆنفرانسەکە، بەپێی پێوەری سیاسی بووە نەک پێوەری زمانەوانی و زانستی. ئەوجا گ. پ. دوای ڕەخنەگرتن لەو دوو کۆنفرانسە، لەژێرناوی دڵسۆزیکردنی بۆ پارستنی زمانی کوردی و گەشەپێدانی زمانی کوردی و ئاماژەکردن بە موسڵمانبوونی زۆرینەی کورد و، پێشکەوتن و دەوڵەمەندبوونی نووسینی کوردی**"سۆرانی"** و هێنانەوەی چەندین بەڵگەی نابابەتانەی دی، **وازهێنان لەئەلفوبێی "سۆرانی" بەهێڵی سۆر دادەنێ و داوا، لەهەردوو بەشی باکوور ورۆژاوای کوردستان دەکات دەست بکرێتە بەکارهێنانی ئەلفوبێی کوردی و، واز لە ئەلفوبێی لاتینی بهێنن کە لەلایەن ڕژێمی ئەتاترکەوە بەزۆر سەپێندراوە بەسەر باکووری کوردستاندا....**

لێرەدا بۆ چوونەنێو کاکڵی باسەکەوە، بەپێویستیدەزانم بەئاگاداریی ئەم بەڕێزانەی گ. پ. بگەیەنم، ئەلفوبێی لاتینی هەر لەسەرەتای سەدەی بیستەوە، لەلایەن چەندین زانای کورد، بەناوی "محەممەد

باشقە"، "تۆفیق وەهبی"، "ئەحمەد موختار جاف"، "جەمال عیرفان" و "ئەحمەد بەهجەت قەراخی" کە خەڵکی باشووری کوردستان بوون، لەگەڵ "بەدرخانییەکان" کە خەڵکی رۆژاوای کوردستان بوون، هەروەها "دوکتۆر سەعیدی کوردستانی" خەڵکی شاری سنە لەرۆژهەڵاتی کوردستان، دواتر لەنیوەی سەدەی رابردوودا دوکتۆر جەمال نەبەز، سالانێک لەبنج و بناوانی زمانەکەیان کۆڵیوەتەوە و، بەکارهێنانی ئەلفوبێی لاتینیان بۆ هەموو بەشەکانی کوردستان پێشنیازکردووە. لەبەر ئەوە با بەشێوەیەکی راست و پاگژ ئەم راستینە دیرۆکییە بنووسرێتەوە و، بەدەمارگرژی و خۆشەویستیی بۆ زار و بنزار و ناوچەیەک ئەو مێژووە نەشێوێندرێت.

پاش ئەم رۆنکردنەوەیە سەبارەت بە چۆنێتی دەستپێکردنی ئەلفوبێی لاتینی لە باکوور ورۆژاوای کوردستان، سەرنجتان بۆ خوێندنەوەی کۆپلەیەکی دیکە لە راگەیەندراوی گ. پ. رادەکێشم:

گ. پ. دەڵێ: (....... دەوڵەمەندکردن و نوێکردنەوەی زمانی کوردی پێویستییەکی مێژوویی، ژیاری و زانستییە. پێشکەوتن و گۆڕانکاری و گەشەکردنی خێرا لە هەموو بوارە زانستییەکاندا دەمانخاتە بەردەم ئەو بەرپرسیارەتییەی کە دەبێ زمانی کوردی بتوانێت خۆی لەگەڵ پێشکەوتنی بوارەکانی زانست و زانیاریی ئەم سەردەمەدا بگونجێنێت. خۆگونجاندنێکی وەها تەنیا بە دەوڵەمەندکردن و پێشخستنی ئەو زمانە کوردییە ستانداردەی کە ئێستا هەیە جێبەجێ دەکرێت و دەبێ لەو رووەوە ئەزموونی کوردستانی باشوور بکرێتە بنەمایەک بۆ هەموو نەخشەکانی پێوەندیدار بە داهاتووی زمانی کوردییەوە.... هەر لەم پێوەستەدا دەبێ نرخی مێژوویی و زمانەوانیی ئەزموونی ''حوکوومەتی کوردستانی جەنووبی''، کۆماری کوردستان لە مەهاباد و بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی هەردوو بەشە کوردستانی باشوور و رۆژهەڵات بکرێتە پاڵپشتێکی مەعنەوی و زانستی. ئەو ئاژاوە زمانەوانی و فەرهەنگییەی لەم ساڵانەی دواییدا بە هۆی دەستتێوەردانی کەسانی بێئەزموون و کەمئەزموونەوە پەیدا بووە، دەبێتە تەگەرەیەکی جیدی لە بەردەم پێشکەوتنی زمانی کوردیدا.)

هێژای گۆتنە، ئێمە هێشتا رێگەیەکی زۆرمان لەبەرە بگەینە ئەو کوردییە ستانداردەی کە وا گ. پ. ئاماژەی پێدەکا و، ئەزموونی باشووری کوردستانی پێ دەکاتە نموونە و بنەما! ئەوە راستە لەباشووری کوردستان ژمارەیەکی زۆر گۆڤار و رۆژنامەی کوردی بڵاودەکرێنەوە، چەندین رادیۆ و کەناڵی تەلەفزیۆنیمان هەن، حیزبەکانی رۆژهەڵاتیش هێندێکیان جگە لەرۆژنامە و ماڵپەڕی حیزبی، خاوەنی کەناڵی ئاسمانین، بەڵام هەرلایەن و حیزبێک لەنووسین و پەیڤیندا شێوازێکی تایبەت بەخۆی هەیە. تەنانەت ئەو کەناڵە تەلەفزیۆنی و رۆژنامە و ماڵپەڕانەی کە سەر بەحکوومەت و حیزبەدەسەڵاتدارەکانن، نووسین و پەیڤینیان زۆر لەیەکترەوە جیاوازن، زمانی پەیڤین و نووسینی هێندێکیان زۆر دوورە لە رێزمان و دارشتنی کوردییەوە. هێشتا پەرتوکی قوتابخانەکانی ژێردەسەلاتی

پارتی و یەکێتی وەکیەک نین، ئەمە لەکاتیکدا هەردوولایان بەهاوبەشیی یەکتر ئەو حکوومەتە دەبەن بەڕێوە. دوای بیستوچەندساڵێک بەسەردامەزرانی حکوومەتی هەرێم، هێشتا خاوەنی ناوەندێکی زمانەوانیی زانستی نین کە لەزانایانی زمانەوانیی هەموو پارچەکان و هەرێمەکانی کوردستان پێکهاتبێت... هۆی بوونی ئەم ئاژاوە و پشێوییەی کە ئەوڕۆکە لەزمانی کوردیدا بەدیدەکرێت، دەگەڕێتەوە بۆ سەرجەم پارتی و ڕێکخراوەکوردییەکان - بە پارتی و یەکێتیشەوە، کە بەهۆی پێڕەوکردنی بیری حیزبایەتیی، گوێیاننەداوەتە ئەوەی کەسانی شارەزا و پسپۆڕی زمانەوانیی میدیاکانیان سەرپەرشتیی بکەن. زۆر دەگمەنن ئەو کەسانەی لەمیدیای حیزبەکاندا کاردەکەن، بەشێوازێکی زانستیی شارەزای زمانەکەی خۆیان بن. لەبەر ئەوە لەپێش هەرشتێکدا گ. پ. با لەباتی دانانی "هێلی سۆر" بۆ ئەلفوبێی لاتینی، داوا لە حکوومەتی هەرێم بکا، هەوڵێکی نەتەوەیی و کردەیی بدا بۆ چارەسەرکردنی ئەم دیاردەیە کە بەرەورووی زمانی کوردی بووەتەوە! پێشکەوتنی زمانی کوردی بەبڕیاری دڵسۆزانە و نەتەوەییانەی حکوومەتی هەرێم و دامەزراندنی ناوەندێکی زانستی- زمانەوانیی دەکرێت کە لە کەسانی دڵسۆز، شارەزا و نیشتمانپەروەر پێکهاتبێت.

لە کۆپلەیەکی دیدا، گ. پ. دەڵێ: (....... **هەر لەم پێوەستەدا دەبێ دوو ڕاستیی گرنگ و گەوهەرین جەخت بکرێن، کە تێگەیشتنیان مەرجێکە بۆ بیرکردنەوەی ڕاست و چارەسەری ڕاستی کێشەکان. یەکەم: کورد، گەلێکی ڕۆژهەڵاتییە و زۆرینەی موسڵمانە و لە رووی مێژوو، جۆگرافیا و شارستانەتییەوە بەشێکە لەوان؛ دووەم: زمانی کوردی بەشێکە لە خێزانی زمانانی ئێرانی، کە ئەویش دەچێتەوە سەر گرۆی زمانانی هیندۆئەورۆپایی. ئەو سێ لایەنە بنچینەی ناسنامەی نەتەوایەتیی کورد و زمان و فەرهەنگی کوردن...)**

وەک دەبینین لێرەدا ئاستی تێڕوانینی کووری **گ. پ.** دەگاتە لووتکە و، لێدوانی دانسقانە دەکا و تیشکدەخاتە سەر دوو ڕاستیی گەوهەرین و گرنگ و مێژوویی و دەنووسێ: **یەکەمیان: کورد گەلێکی ڕۆژهەڵاتی و زۆرینە موسڵمانە! دووەم: زمانی کوردی بەشێکە لەخێزانی زمانانی ئێرانی....!**

گ. پ. کە هەستاوە بە ئەرکێکی وا پیرۆز بۆ جێبەجێکردنی زمانی یەکگرتووی کوردی، دەبوو بیزانیبایە. ئەم ئەلفوبێی ئێستا عەرەب پێیدەنووسێت، نەهی عەرەبە و نەهی ئیسلام، بەڵکو لەزمانی **"ئارامیی"** جووەکانەوە وەرگیراوە! بۆچی دەبێ بۆ عەرەب ڕەوابێ، زمان وئەلفوبێیەکەی لە جووەوە وەربگرێت، ڕژێمی تورکیای خاوەن ئیمپراتۆریتی کۆنی موسڵمانی سوننە، ئەلفوبێی فەرەنسا وەربگرێ وبەهێندێک بیرازکارییەوە بیکاتە ئەلفوبێی فەرمیی زمانەکەی! بۆچی بۆ زۆرێک لە وڵاتانی موسڵمانی ناعەرەب لەدنیای ئیسلام ڕەوابێ ئەلفوبێی خۆیان پێڕەوبکەن، بەڵام بەبۆچوونی زانایانی خاوەنڕابردووی گەلەکەمان کە تاکو ئەمڕۆ ژمارەیان گەیشتووەتە **چوارسەد و حەفتاویەک کەس،**

وازهێنان لە ئەلفوبێی **ئارامیی – عەرەبی – سۆرانی، بەنیشانەی یاریکردن بە ئاگر دابنرێ و، بە نارەوا لەقەڵەم بدرێ!؟**

کۆڕ وناوەندێکی زمانەوانیی پسپۆڕ و شارەزا، لەرق، یان لەخۆشەویستیی زار و ئاین و بنزارێک، یان بۆ رازیکردنی دەروودراوسێکانی ئەلفوبێ بۆ زمانی نەتەوەکەی هەڵنابژێرێت، بەڵکو ئەلفوبێیەک پەسنددەکات کە فێربوونی دژوار و چەتوون نەبێ و ریخۆشکەربێت بۆ نێزیککردنەوەی پارچەکانی کوردستان لەیەکدی، چۆنکە ساخبوونەوە لەسەر رێزمان و ئەلفوبێیەکی هاوبەش، یەکگرتنی کورد خێراتر دەکا و، لە گەلێک لایەنەوە خزمەتی بەرژەوندیی گشتی نەتەوەی کورد دەکات. بوونی زۆرینەی کوردی موسڵمان، وەک موسڵمانانی ناعەرەبی وڵاتانی دیکە، هیچ کێشە نییە و کوردیش دەتوانێ قورئان بە ئەلفوبێکەی خۆی بخوێنێت.

ئەمە لەلایەک، لەلایەکی دیکەوە، زمان و مێژوو و شارستانێتی و فەرهەنگی کورد، بەشێک نەبووە و نییە لە زمان، مێژوو، شارستانێتی و فەرهەنگ وجۆگرافیای دراوسێکانی کە ترک وعەرەب و فارسن. زمان و مێژوو و فەرهەنگی ترک وعەرەب لەکوێ و، کورد لەکوێ؟! پاشان ساخبوونەوەی کورد خۆی لەسەر ئەلفوبێیەک کە لەخزمەتی پێشخستنی یەکێتیی نەتەوەیی و زمانی یەکگرتوویدا بێت، چ پێوەندییەکی بە زمانەئێرانی و هیندئۆروپاییەوە هەیە؟! ئایە ئەو گەلانەی وا خزمایەتیی زمانییان لەگەڵ کورددا هەیە، پرسورایان کردووە بەکورد بۆگۆڕینی ئەو کۆمەڵە ئەلفوبێیە جیاواز لەیەکانەی کە ئەمرۆ هەیانە...!؟

گ. پ. هەروەها دەڵێ: (....... گۆڕینی ئەلفوبێی کوردی بۆ لاتینی یا بیرکردنەوە لە بەکارهێنانی دوو جۆر ئەلفوبێ لە بەشە کوردستانی رۆژهەلات و باشووردا، دەبێت وەک هێڵی سوور ببینرێت و نابێت بە هیچ جۆرێک بخرێتە بەرباس یا نەخشەی بۆ دابنرێت. ئێمە گۆڕینێکی وەها بە مەترسییەکی گەورە دەزانین بۆ سەر ئاسایشی زمان و نەتەوەی کورد. سەپاندنی ئەلفوبێی لاتینی یاریکردنە بە ئاگر. ئەلفوبێی کوردی یەکێکە لە نرخە پیرۆزەکانی نەتەوایەتیمان و دەبێ بپارێزرێت. ئێمە وەک باوەڕی خۆمان و بەپێی تێگەیشتنمان لە ئەزموونی گەلانی دەوروبەر لە بواری زمانەوانیدا پێمان وایە چارەسەری ڕاست و زانستی ئەوەیە لە کوردستانی باکوور، کە لە سەرەتای ئەزموونی بەکارهێنانی زمانی کوردیدایە، دەست بکرێتە بەکارهێنانی ئەلفوبێی کوردی، بۆ ئەوەی لە ماوەی چەند ساڵێکدا بتوانن خۆیان لە ئەلفوبێی لاتینی و لە فەرهەنگی سەپێنراوی کەمالیزم رزگار بکەن. بەڵام هاوکاتیش ئەوە جەخت دەکەین کە ئێمە بە هیچ شێوەیەک بۆچوونی خۆمان بەسەر کەسدا ناسەپێنین و زمانەوان و کوردیزانانی کوردستانی باکوور خۆیان دەتوانن لەو رووەوە بریار بدەن...).

بەڕاستی، ئێمەی کورد لەدانانی "هێڵی سۆر" بۆخۆمان زۆر وەستا و کارامەین، بەڵام لەبەرامبەر ئەو پرس وکێشانەی پێوەندییان بەچارەنووسمانەوە هەیە، وەک مادەی 140، ناوچەکێشەلەسەرەکان، پرسی کەرکووک، بڕیاردان بۆ دیاریکردنی مافی چارەنووس، پێکهێنانی ناوەندی ستراتیژی نەتەوەیی و .. هتد، بە ناکارامەی و گێلانە و سەرزارەکیی باسیان لێوەدەکەین. ڕۆژێک کۆمەڵێک پەیدادەبن، لە سروودی نەتەوەیی "ئەی رەقیب" ی هەڵدەپێچن، کۆمەڵێکی دیکەش "لە ئالا"، ئێستاش نۆرەی زاراوە و ئەلفوبێیە!

دانانی هێڵی سۆر بۆ لاتینی، دژایەتیکردنێکی ئاشکرایە لەدژی بەشی گەورەی نیشتمانەکەمان کە باکووری کوردستانە و، دژایەتی سێ ملیۆن کوردی ڕۆژاوای کوردستانە. پێداگریی زەق و توند و دوور لەژێربێژیی (منطق) ی گ. پ. سەبارەت بەئەلفوبێی لاتینی، جگە لەکێشە و ناتەبایی نانەوە و دڵخۆشکردنی داگیرکەرانی کوردستان و، ڕازیکردنی هێندێک موسڵمانی تەنگەتیلکە وبەکرێگیراو، کە دژی سەربەخۆیی و دامەزرانی دەوڵەتی کوردین و، بەتەمان ڕژێمێکی وەک سعوودی و تاڵەبان و ئێران لە کوردستان دامەزرێنن، چ دەستکەوتێکی دیکەی نییە و نابێت.

بڕیاردان و هەوڵدان بۆ داسەپاندنی هەر جۆرە ئەلفوبێیەک لەبارودۆخی ئێستای کوردستاندا، بڕیارێکی نابەرپرسیارانەیە و تەنیا زیان لەو نیوەچڵە هەست و بیرەهاوبەشە نەتەوەییە دەدات کە چەن ساڵێکە لەهەموو بەشەکانی کوردستان سەریهەڵداوە. نەتەوەی کورد لەبارودۆخی هەستیار و چارەنووسسازی ئەوڕۆدا پێویستی بەخۆپاراستن و پێکهێنانی ناوەندێکی گشتگیری کوردستانیی هەیە کە بتوانێت پارێزگاریی لەخەبات وبەرخۆدانی هەموو بەشەکانی نیشتمانەکەمان و دەستکەوتەکانی باشووری کوردستان بکات.

بێگومان لەبەشەکانی باشوور و ڕۆژهەڵاتی کوردستان ساڵانێکی دوورودرێژە بەشێوە زاری سۆرانی دەنووسرێ و کورد خاوەنی بەرهەم و گەنجینەیەکی گەورەیە، هاوکات دەبێ ئەوەش لەبەرچاوبگیرێت کە دوو بەشی دیکەی کوردستان لەم ئەلفوبێیە تێناگەن و، ناتوانن سوود لە بەرهەمی بەشەکانی ناوەڕاست و خوارووی کوردستان ببینن. ئەوەشدەزانین نووسینی کوردی لاتینی لەباکووری کوردستان هێشتا سەرەتاکانیەتی، بەڵام دەبێ لەڕوانگەیەکی نەتەوەیی و درێژخایەن بیر لەکێشەی زمان وەک ڕێگەیەک بۆ گەیشتن بەیەکێتیی نەتەوەیی بکەینەوە.

لەم دۆخەی ئێستادا ئەمە ئەرکی حکوومەتی هەرێمی کوردستانە کە بووجەی پێویست تەرخان بکات بۆ پێکهێنانی ناوەندێکی زانستی – زمانەوانی و زانایانی وەک مامۆستا جەمال نەبەز و دوکتۆر کوردستان موکریانی و دوکتۆر زرێ یوسف یۆڤە کوردی کوردستانی سۆری پێشوو و دانیشتووی ئێستای رووسیا کە چەندین بەرهەمی لەسەر زمانی کوردی و زاراوەی هەورامی و لۆڕی وسۆرانی

نووسیوە، لەگەڵ زمانەوانانی شارەزا و دڵسۆز و نیشتمانپەروەر لەهەموو بەشەکانی کوردستان لە باکوور و رۆژاوا و کرمانجی ناوەڕاوست کە بەهەڵە ناوینراوە "سۆرانی"، لە هەرێمەکانی کرمانجی خواروو کە لە راگەیەندراوەکەی گ. پ. دا ناویان نییە، وەک کرماشان و خانەقین و ئیلام تا لۆڕستان و بەختیاری کۆبکرێنەوە. ئەم ناوەندە دەبێ سەربەخۆ بێ و، خۆی دووربگرێت لە نێوچە و زاراوەپەرستی و کێشەی حیزبی و سیاسیی. زاراوە و بنزاراوەی هەموو نێوچەکانی کوردستان شەنوکەو بکەن و وشەی بێگانەی لێ بژار بکەن و، ئەلفوبێیەک بۆ هەموو کوردستان پەسند بکەن. پاشان حکوومەتی کوردستان بیکاتە بڕیار بۆ هەموو ناوەند و ئۆرگانەکانی وڵات بەگشتی. بێگومان بەچەن قۆناخێک و لەماوەی چەند ساڵێکدا دەتوانرێت هەموو بەرهەم و بڵاوکراوەیەک وەربگێڕدرێنە سەر ئەو ئەلفوبێیەی کە ناوەندی زمانەوانیی پەسندی دەکات، تەنیا لەم رێگەیەوە دەتوانرێت رێ لەبەردەم کێشەیەکی نانەتەوەیی و دژ بەکوردی تازەدا بگیرێت کە ئەوجارەیان بەناوی زاراوە و ئەلفوبێ وە، خەریکە لە کوردستان سەرهەڵدەدات...

Sirwan.kawsi@gmail.com

لەخوارەوە دەقی راگەیەندراوی ''گرۆی پێشدەستی بۆ پاراستنی زمانی کوردی''، لەگەڵ لیستەی ناوی ئەو بەڕێزانەی واژۆیان لەسەر کردووە بۆ ئاگاداریی زیاتری ئێوەی بەڕێز سەبارەت بە ناوەرۆکی نووسینەکە بڵاودەکەمەوە!

گرۆی پێشدەستی بۆ پاراستنی زمانی کوردی

زمان و ئەلفوبێی کوردی: لەنێوان شێواندن و چارەسەری زانستیدا

پێنجشەممە, ١٣ ی مانگی نۆ, ٢٠١٢

لە ماوەی چەند مانگی ڕابوردوودا دوو کۆنفرانس، لە هەولێر(پاییزی ٢٠١١) و دیاربەکر (بەهاری ٢٠١٢)، ڕێک خران بۆ لێکۆڵینەوەی کێشەکانی زمانی کوردی و تێڕوانینی ئاسۆی داهاتووی. دوو دیاردەی زۆر ئاشکرا لەو دوو کۆنفرانسەدا جێگەی پرسیارن و ناکرێ هەر وا بە ئاسانی چاوپۆشییان لێ بکرێت:

یەکەم: هەردوو کۆنفرانس خۆپێشاندانی سیاسی بوون زیاتر لەوەی ببنە هەلێک بۆ لێکۆڵینەوەی کێشەکانی زمانی کوردی و دۆزینەوەی چارەسەری زانستیی وا کە بەرژەوەندیی نزیک و دووری نەتەوەی کورد و زمانەکەی بکاتە پێوەری بنەڕەتی. ڕێکخستن و سەرپەرشتیکردن و تەنانەت بانگهێشتنی بەشداربووان بەپێی پێوەرێکی سیاسی بوو نەک زمانەوانی و

زانستی.

دووەم: ئەگەرچی خەڵکێکی زۆر بۆ کۆنفرانسەکان بانگ کرابوون، بەڵام ڕاستییەکەی ئەوەیە کە زمانەوان و کوردیزانە ناسراو و جیددی و زانستکارەکان بانگ نەکرابوون و بە ئاشکرا دوور خرابوونەوە. لە کۆی دووسەد کەسی بەشداربووی کۆنفرانسی هەولێر و سێسەد کەسی بەشداربووی کۆنفرانسی دیاربەکر، ئەوانەی کە بە ڕاستی دەکرێ وەک زمانەوان و کوردیزان ناو ببرێن لە ١٠ کەس زیاتر نەبوون.

هەردوو کۆنفرانس کارەکانی خۆیان بە بڵاوکردنەوەی هەندێ ڕاسپێری کۆتایی پێ هێنا کە لە ناوەڕۆکدا دەربڕی بیرکردنەوەیەکی سیاسی بوون، نەک نەخشەکێشانی ئێستا و داهاتووی زمانی کوردی. گەوهەری ڕاسپێرییەکان دوو بنەما بوون؛ یەکێکیان هەڵوەشاندنەوەی ئەو زمانە ئەدەبییە ستانداردە بوو کە سالانێکە بووەتە بنەڕەتی یەکێتیی نەتەوەیی و دووەمیش سەپاندنی ئەلفوبێی لاتینی بەسەر زمان و فەرهەنگ و شارستانەتیی کورددا.

لە هەلومەرجی ئەمڕۆی کوردستاندا و بە خوێندنەوەی ئەو گەشەکردنە قووڵەی لە هەموو بوارەکاندا ڕوو دەدات، دیارە بیرکردنەوە لە داهاتووی فەرهەنگ و زمانی کوردی و دانانی نەخشەیەک بۆ بەهێزکردن، دەوڵەمەندکردن و نوێکردنەوەی زمانی کوردی پێویستییەکی مێژوویی، ژیاری و زانستییە. پێشکەوتن و گۆڕانکاری و گەشەکردنی خێرا لە هەموو بوارە زانستییەکاندا دەمانخاتە بەردەم ئەو بەرپرسیارەتییەی کە دەبێ زمانی کوردی بتوانێت خۆی لەگەڵ پێشکەوتنی بوارەکانی زانست و زانیاریی ئەم سەردەمەدا بگونجێنێت. خۆگونجاندنێکی وەها تەنیا بە دەوڵەمەندکردن و پێشخستنی ئەو زمانە کوردییە ستانداردەی کە ئێستا هەیە جێبەجێ دەکرێت و دەبێ لەو ڕووەوە ئەزموونی کوردستانی باشوور بکرێتە بنەمایەک بۆ هەموو نەخشەکانی پێوەندیدار بە داهاتووی زمانی کوردییەوە. هەر لەم پێوەستەدا دەبێ نرخی مێژوویی و زمانەوانیی ئەزموونی "حوکوومەتی کوردستانی جەنووبی"، کۆماری کوردستان لە مەهاباد و بزووتنەوەی ڕزگاریخوازانەی هەردوو بەشە کوردستانی باشوور و ڕۆژهەڵات بکرێتە پاڵپشتێکی مەعنەوی و زانستی. ئەو ئاژاوە زمانەوانی و فەرهەنگییەی لەم ساڵانەی دواییدا بە هۆی دەستتێوەردانی کەسانی بێئەزموون و کەمئەزموونەوە پەیدا بووە، دەبێتە تەگەرەیەکی جیددی لە بەردەم پێشکەوتنی زمانی کوردیدا.

هاوکاتیش زۆر گرنگە ئەوە بزانین کە ناکرێت و نابێت ڕابوردووی هەزارساڵەی زمانی نووسینی کوردی هەڵوەشێنینەوە و فەرهەنگ و شارستانەتی و بەرهەمی سەدان ساڵی ئاوەز و مێشکی مرۆڤی کورد بسڕینەوە و لە سفرەوە دەست پێ بکەین. هەر بیرکردنەوە و نەخشەیەک ئەو ڕابوردووە نەکاتە بنەڕەت و پاشخان، ئەنجامەکەی دەمانگەیێنێتە کارەساتێکی ڕەشی وا کە هەڕەشە لە هەبوونی نەتەوە و نیشتمانی کوردیش دەکات.

ئامانجێکی دیکەی نەخشەکێشیی زمانی کوردی دەبێ پرکردنەوەی درزی نێوان زاراوا و دیالێکتە کوردییەکان بێت بە هیوای نزیکبوونەوە و بەهێزبوونیان لە چوارچێوەی یەکێتیی زمان و فەرهەنگ و نیشتمان و نەتەوەی کورددا. ڕاسپێری و ئاخاوتەکانی ئەو دوو کۆنفرانسە هاندەرن بۆ فراوانترکردنی درزی نێوان زاراواکانی کوردی، نەک نزیکبوونەوەیان لە یەکدی.

پێشخستن و گەشەپێدان و بەستانداردکردنی زمانی کوردی دەبێت بەشێک بێت لە سیاسەتی فەرهەنگی [Cultural Policy] و بە هیچ شێوەیەک لێی جیا ناکرێتەوە. داڕینی کێشەکانی زمان لە کێشە گشتی و بنەڕەتییەکانی فەرهەنگ نەک هەر چارەسەری ناکات، بەڵکە کۆسپ و لەمپەری دیکەیش دەخاتە بەردەم ڕێڕۆی پێشکەوتنی.

هەر لەم پێوەستەدا دەبێ دوو ڕاستیی گرنگ و گەوهەرین جەخت بکرێن، کە تێگەیشتنیان مەرجێکە بۆ بیرکردنەوەی ڕاست و چارەسەری ڕاستی کێشەکان. یەکەم: کورد، گەلێکی ڕۆژهەڵاتییە و زۆرینەی موسڵمانە و لە ڕووی مێژوو، جۆگرافیا و شارستانەتییەوە بەشێکە لەوان؛ دووەم: زمانی کوردی بەشێکە لە خێزانی زمانانی ئێرانی، کە ئەویش دەچێتەوە سەر گرۆی زمانانی هیندۆئەورۆپایی. ئەو سێ لایەنە بنچینەی ناسنامەی نەتەوایەتیی کورد و زمان و فەرهەنگی کوردن.

ڕێکخستنی کۆنفرانس بۆ لێکۆڵینەوەی کێشەکانی زمان و فەرهەنگی کوردی دەبێ پانەیەک بێت بۆ ئەو کەسانەی لە بواری زمانناسی و کوردیزانیدا شارەزان و دەتوانن بە ڕێوشوێنی زانستییانە لەو باسانە بکۆڵنەوە و بیر بکەنەوە.کۆکردنەوەی سەدان کەس هەر لەبەر ئەوەی دەتوانن بە کوردی بنووسن یا بدوێن، لە خۆپێشاندانێکی سیاسی بەولاوە هیچی دیکە نییە و ناتوانێت کێشەکانی زمانی کوردی چارەسەر بکات. ئەو دەیان دەستگا و دامەزراو و مەکۆ و ناوەندانەی بە ناوی فەرهەنگ و زمانی کوردییەوە دامەزراون و لەو کۆنفرانسانەدا بەشداری دەکەن، بەشی هەرە زۆریان ڕووالەتی دەرەوەی گرۆ و ڕێکخراوی سیاسین و دەبنە هۆی دروستبوونی تەگەرەی زیاتر و پەرتەوازەبوونی توانست و وزەی زانستیی کوردیزان و زمانەوانەکان.

ئێمە کە ئەم بانگەوازەمان ئیمزا کردووە، دەمانەوێ زۆر دڵسۆزانە ڕوو بکەینە هەموو نووسەر، زمانەوان، رووناکبیر، کوردیزان و فەرهەنگناسانی کوردستان و ئەوەیان بۆ ڕوون بکەینەوە کە کێشەکانی زمان و فەرهەنگی کوردی بەو جۆرە کۆنفرانسانەی تا ئێستا ڕێک خراون، چارەسەر ناکرێن و دەبێ بە شێوەیەکی زانستی و بنەڕەتانە بیریان لێ بکرێتەوە و کاریان بۆ بکرێت. هاوکات ئێمە دەمانەوێ ئەم بنەمایانە جەخت بکەین لەپێناوی تێگەیشتنێکی ڕاستتر و گشتلایەنەدا:

- بابەتەکانی زمانی ستاندارد، زمانی ڕەسمی و زمانی خوێندن دەکرێ لە کۆبوونەوە یا کۆنفرانسی زانستیدا بخرێنە بەر باس و لێکۆڵینەوە و کەسانی شارەزا، بە کۆمەک و هاوکاریی دەستەڵاتی سیاسی، بگەن بە ڕێککەوتن و هاودەنگی لەبارەیانەوە و میکانیزمێک بۆ ڕێکخستن و کارپێکردنیان بدۆزرێتەوە.

- کێشەی زمانی کوردی پێوەندیی بە هەموو نەتەوەی کورد و داهاتووی سیاسی و فەرهەنگی و شارستانەتیی کوردەوە هەیە. ئێمە لە کاتێکدا بە هەموو شێوەیەک پشتگیریی هەوڵ و خەباتی گەلەکەمان دەکەین بۆ ئازادکردن و

بەرەسمیبوونی زمانی کوردی لە هەموو بەشەکانی کوردستاندا، هاوکاتیش زۆر بە گرنگی دەزانین کە تایبەتمەندییەکانی هەر بەشێکی کوردستان لە بەرچاو بگیردرێن و هیچ بەشێک ڕێگە بە خۆی نەدات سیاسەتی زمانیی خۆی بەسەر بەشەکانی دیکەی کوردستاندا بسەپێنێت.

- ناکرێ ئەلفوبێ وەک ئامانج تەماشا بکرێت، بەڵکە هۆیەکە و ئامرازێکە بۆ گەیشتن بە ئامانجی ڕاستنووسین و چاکتر دەربڕینی دەنگەکانی زمانێک و هەروەهایش بۆ پێشکەوتن و گەشەکردنی فەرهەنگ و شارستانەتیی نەتەوەیەک. ئەلفوبێی لاتینی بە هیچ جۆرێک ناتوانێت وەرامدەرەوەی دەنگ و فۆنیمەکانی زمانی کوردی بێت. تەنانەت بۆ زاراوای کرمانجی، کە ئەلفوبێیەکە لە بنەڕەتدا تەنیا بۆ نووسینی ئەو زاراوایە دروست کراوە، ئەلفوبێی لاتینی بەش ناکات چونکە پێنج دانە فۆنیم لە کرمانجیدا هەن، کە لەو ئەلفوبێیەدا هیچ هێمایەکیان بۆ دانەنراوە. ئەگەر باسی کوردیی ناوەندی بکەین، ئەوا حەوت فۆنیم هەن کە لە ئەلفوبێیەکەدا هێما یا حەرفێکیان بۆ دانەنراوە.

- کورد لە ماوەی هەزار ساڵی ڕابوردوودا یەک ئەلفوبێی سەرەکیی بۆ نووسینی زمانەکەی بە کار بردووە و هەر هەموو ئەدەبی کلاسیکی کوردی بەو ئەلفوبێیە نووسراوە. لە ڕۆژگاری ئەمڕۆیشدا بەشی هەرە زۆری تێکست و بەرهەم و داهێنانی کوردی (تا سنووری ٨٥%) بەو ئەلفوبێیە دەنووسرێت. لە بیستەکان و سییەکانی سەدەی بیستەمدا دوو ئەلفوبێ بەسەر بەشێک لە نەتەوە و زمانی کوردیدا سەپێنران: ئەلفوبێی لاتینی لە لایەن ڕێژیمی کەمالیستی تورکیاوە بەسەر کوردی تورکیادا سەپێنرا و ئەلفوبێی کریلیکیش لە لایەن ڕێژیمی ستالینەوە بەسەر کوردی سۆڤێتدا. گۆڕینی ئەلفوبێی کوردی بۆ لاتینی یا بیرکردنەوە لە بەکارهێنانی دوو جۆر ئەلفوبێ لە بەشە کوردستانی ڕۆژهەڵات و باشووردا، دەبێت وەک هێڵی سوور ببینرێت و نابێت بە هیچ جۆرێک بخرێتە بەر باس یا نەخشەی بۆ دابنرێت. ئێمە گۆڕینێکی وەها بە مەترسییەکی گەورە دەزانین بۆ سەر ئاساییشی زمان و نەتەوەی کورد. سەپاندنی ئەلفوبێی لاتینی یاریکردنە بە ئاگر. ئەلفوبێی کوردی یەکێکە لە نرخە پیرۆزەکانی نەتەوایەتیمان و دەبێ بپارێزرێت. ئێمە وەک باوەڕی خۆمان و بەپێی تێگەیشتنمان لە ئەزموونی گەلانی دەوروبەر لە بواری زمانەوانیدا پێمان وایە چارەسەری ڕاست و زانستی ئەوەیە لە کوردستانی باکوور، کە لە سەرەتای ئەزموونی بەکارهێنانی زمانی کوردیدایە، دەست بکرێتە بەکارهێنانی ئەلفوبێی کوردی، بۆ ئەوەی لە ماوەی چەند ساڵێکدا بتوانن خۆیان لە ئەلفوبێی لاتینی و لە فەرهەنگی سەپێنراوی کەمالیزم ڕزگار بکەن. بەڵام هاوکاتیش ئەوە جەخت دەکەین کە ئێمە بە هیچ شێوەیەک بۆچوونی خۆمان بەسەر کەسدا ناسەپێنین و زمانەوان و کوردیزانانی کوردستانی باکوور خۆیان دەتوانن لەو ڕووەوە بڕیار بدەن.
- داوا دەکەین سەرکردایەتیی سیاسیی هەرێمی کوردستان بۆ لێکۆڵینەوەی کێشەکانی زمان و فەرهەنگی کوردی تەنیا لەگەڵ کەسانی زمانەوان و کوردیزان و ڕووناکبیر و نووسەر و زانستکارانی جیددیدا هاوکاری بکات.

ئێمە لە کاتێکدا ئەم ڕاستییانە دەخەینە بەردەم توێژی ڕووناکبیر و خوێندەواری کورد، بە پێویستی نازانین ئەو دەیان و سەدان بەڵگە زانستییانەی دەبنە پاڵپشتی بیر و بۆچوونەکانمان لێرەدا پێشکەش بکەین. بەڵام لە چوارچێوەی کۆبوونەوە یا کۆنفرانسێکی زانستیدا دەتوانین بەرگری لە ناوەڕۆکی ئەم ڕوونکردنەوەیە و لە سەرجەمی هەڵوێستە زمانەوانییەکانمان بکەین.

٩-٩-٢٠١٢

گرۆی پێشدەستی بۆ پاراستنی زمانی کوردی

ئاسۆ گەرمیانی، ئەحمەد باوەڕ، ئەحمەدی قازی، ئەمجەد شاکەلی، ئەمیر قازی، بەختیار ئەمین، بەدران ئەحمەد حەبیب، پشکۆ نەجمەدین، جووتیار تۆفیق هەورامی، خەبات عارف، ڕزگار شێخانی، ڕەفیق سابیر، سوداد ڕەسووڵ، سەلام ناوخۆش، شێخ عومەر غەریب (میر ئاکرەیی)، شێرکۆ بێکەس، عاسی ڕەباتی، فەرهاد شاکەلی، فەریدوون ئەرشەدی، فەهمی کاکەیی، پ. د. فوئاد حەمەخورشید، کاوە ئەمین، لەتیف هەڵمەت، مامۆستا عومەر عەسری، محەمەد موهتەدی، موحسین جوامێر، ناسری ڕەزازی، نەریمان خۆشناو.

لیستی ناوی ئیمزاکردووان بۆ بانگەوازی پاراستنی زمان و ئەلفوبێی کوردی

(پاشکۆی یەکەم)

سەرنج: لەم پاشکۆیەدا ناوی ئەو بەڕێزانە تۆمار کراوە کە تا ئەمڕۆ [٩-٩-٢٠١٢] بانگەوازەکەیان ئیمزا کردووە. هەر کەسێکی دیکەیش بیەوێ پشتگریی ئەم بانگەوازە بکات، دەتوانێت ناو و پیشە و جێی دانیشتنی خۆی بنێرێت بۆ یەکێک لەو دوو ئیمەیڵەی لە سەرەتای بانگەوازەکەدا نووسراون.

١. حاکم ڕزگار محەمەد ئەمین دادوەر لە دادگای تەمیز سلێمانی

٢. جەمال عەبدول پسپۆری زمان، نووسەر، پارێزگاری پێشووی سلێمانی و وەزیری پێشووی ڕۆشنبیری و مافی مرۆڤ سلێمانی

٣. فەیسەڵ دەباغ ڕاوێژکاری ڕاگەیاندنی سەرۆکی هەرێم، لێکۆڵەر هەولێر

٤. دۆکتۆر مەلا بەشیر حەدداد ئەندامی پارلەمانی کوردستان، خوتبەخوێنی مزگەوتی جەلیل خەیات هەولێر

٥. عەدنان کەریم هونەرمەند سوێد

٦. هۆمەر دزەیی ڕاوێژکاری سەرۆک کۆماری عێراق، نووسەر، هونەرمەند هەولێر

٧. کاکەمەم بۆتانی سەرۆکی یەکێتیی نووسەرانی کورد چیرۆکنووس و ڕۆماننووس هەولێر

٨. د. محەمەد کەمال مامۆستا و لێکۆڵەر لە زانکۆی ماڵبۆرن ئاوسترالیا

٩. سۆزان شیهاب نووری ئەندامی پەرلەمانی کوردستان هەولێر، سلێمانی

١٠. ناسک تۆفیق عەبدولکەریم ئەندامی پارلەمانی کوردستان هەولێر

١١. بەیان ئەحمەد نووری ئەندامی پارلەمانی کوردستان هەولێر

١٢. نەژاد عەزیز سورمێ شاعیر، وەرگێر،ئەندامی پارلەمانی کوردستان هەولێر

١٣. سەرهەنگ فەرەج ئەندامی پارلەمانی کوردستان هەولێر

١٤. ئارام قادر نووسەر، سەرۆکی فراکسیۆنی کۆمەڵی

ئیسلامی لە پارلەمانی کوردستان هەولێر

١٥. عوزێر حافز ئەندامی پارلەمانی عێراق

١٦. بەکر حەمە سدیق ئەندامی پارلەمانی عێراق

١٧. عەلی عەبدوڵلا ئەحمەد ئەندامی پێشوی پارلەمانی کوردستان دەربەندیخان

١٨.سەڵاح حەمید ڕەمەزان ئەندامی پێشووی پارلەمانی کوردستان کفری

١٩. د. جەبار ئەحمەد حەسەن سە رۆکی بە شی زمانی کوردی،

زانکۆی سەلاحەددین هەولێر

٢٠. د. محەمەد مەحوی پسپۆری زمان، مامۆستای زانکۆ سلێمانی

٢١. مەلا عومەر چنگیانی نووسەر، مامۆستای ئایینی هەولێر

٢٢. سەلام عەبدوڵلا سەرنووسەری ڕۆژنامەی خەبات هەولێر،سلێمانی

٢٣. محەمەد عەلی سوڵتانی نووسەر، کلاسیکناس کرماشان

٢٤. شێخ موحەممەد شاکەلی ڕاوێژکاری ئایینی سەرۆکی هەرێم شاکەل، هەولێر

٢٥. د. ئەنوەر قادر محەمەد مامۆستای زانکۆ سلێمانی

٢٦. مامۆستا شەماڵ موفتی ئەکادیمی، پسپۆر لە بواری ژینگە سلێمانی

٢٧. ئەحمەد موفتی ئەندازیار، ڕووناکبیر دهۆک، سوێد

٢٨. ڕێبین هەردی نووسەر، ڕووناکبیر سلێمانی

٢٩. ئەبوبەکر کاروانی نووسەر، وەزیری پێشووی حکوومەتی هەرێم سلێمانی

٣٠. حەمە سەعید حەسەن نووسەر کوردستان، سوێد

٣١. بەڕۆژ ئاکرەیی شاعیر، نووسەر، وەرگێر هەولێر

٣٢. مەهاباد قەرەداغی نووسەر، چالاکوانی مافی مرۆڤ هەولێر

٣٣. د. مارف عومەر گوڵ مامۆستای زانکۆ سلێمانی/ کۆیە

٣٤. د. هەڤاڵ ئەبوبەکر مامۆستای زانکۆ، نووسەر، ڕووناکبیر سلێمانی

٣٥. شکۆ عەلی عەسکەری دیزاینەر، هونەرمەندی شێوەکار سوێد

٣٦. د. موسەننا ئەمین مامۆستا لە زانکۆی سلێمانی، ئەندامی

سەرکردایەتیی یەکگرتوو سلێمانی

٣٧. ڕەزوان گولی نووسەر دهۆک، سوێد

٣٨. حاجی کاروان نووسەر، بانگخواز کەرکووک

٣٩. محەمەد فەریق حەسەن نووسەر کۆپنهاگن/ دانمارک

٤٠. حامد محەمەد عەلی نووسەر، ڕۆژنامەنووس هەولێر

٤١. عەبدولڕەحمان فەرهادی نووسەر هەولێر

٤٢. عەلی محەمەد فەقێ وەزیری پێشووی عێراق

٤٣. حەسەن پێنجوێنی نووسەر، چیرۆکنووس سلێمانی، ئاوستراليا

٤٤. هیوا زەندی زمانەوان سوێد

٤٥. ڕێبوار کەریم وەلی نووسەر، ڕۆژنامەنووس هەولێر

٤٦. خالید سلێمان نووسەر، ڕۆژنامەنووس گەرمیان، سلێمانی

٤٧. نیهاد قازی نووسەر، چالاکوانی مافی مرۆڤ هۆڵەندە

٤٨. دۆکتۆر تۆفیق ئاڵتونچی نووسەر سوێد

٤٩. مستەفا ساڵح کەریم نووسەر، ڕۆژنامەوان، وەرگێر سلێمانی

٥٠. ڕەئووف بێگەرد چیرۆکنووس، وەرگێر سلێمانی

٥١. سەلام مەنمی چیرۆکنووس سلێمانی

٥٢. مستەفا عەبدوڵڵا نووسەر سلێمانی

٥٣. تاهیر ساڵح سەعید چیرۆکنووس سلێمانی

٥٤. یاسین قادر بەرزنجی نووسەر، شانۆکار سلێمانی

٥٥. فوئاد مەجید میسری نووسەر سلێمانی

٥٦. پ. د. جەزا تۆفیق لێکۆڵەری ئەکادیمی سلێمانی

٥٧. کۆزاد محەمەد ئەحمەد لێکۆڵەر لە بواری مێژووی کۆن و

ئەسیریۆلۆجی ڕۆتردام/ هۆڵەندە

٥٨. حەکیم کاکەوەیس نووسەر حەسار/ سوێد

٥٩. محەمەد پاکژ شاعیر، ڕۆژنامەنووس سلێمانی

٦٠. ئازاد قەزاز نووسەر، پسپۆری

فەلسەفەی ئاین و ڕۆحیگەری هۆڵەندە

٦١. غەفوور سالح عەبدوڵلا نووسەر، ڕۆژنامەنووس کەرکووک، سلێمانی

٦٢. حوسێن کاکەیی هونەرمەندی شێوەکار بەلجیکا

٦٣. جەلال دەباغ ڕۆژنامەنووس، نووسەر سوێد

٦٤. دۆکتۆر فرسەت ڕۆژبەیانی پسۆر لە ڕۆژهەڵاتناسی و

مێژووی کورد بەرلین/ ئەڵمانیا

٦٥. بەختیار ڕەشید شێوەکار سلێمانی

٦٦. ئاسۆس جەمال قادر نووسەر کۆپنهاگن/ دانمارک

٦٧. حوسامەددین یاسین سەرداری پارێزەر، ڕۆژنامەنووس هەولێر

٦٨. توانا ئەمین نووسەر، چیرۆکنووس کوردستانی باشوور

٦٩. سەڵاح ڕەئووف مامۆستای مۆسیقا و ئاوازدانەر هۆڵەندە

٧٠. ڕووناک شوانی مامۆستای زمانی کوردی سوێد

٧١. سەلام محەمەد شاعیر سوێد

٧٢. حامید دروودی وەرگێر، مێدیاکار سوێد

٧٣. ساقی بارزانی ڕۆژنامەنووس/ نووسەر ئەمەریکا

٧٤. محەمەد کوردۆ سەرنووسەری گۆڤاری هەنار سلێمانی

٧٥. دکتۆر ئازاد مورادیان لێکۆڵەر ئەمەریکا

٧٦. ئاری کاکەیی نووسەر، بێژەر لە سەتەلایتی نەورۆز سوێد

٧٧. فوئاد قەرەداغی نووسەر سلێمانی

٧٨. عەدالەت عەبدوڵلا سەرنووسەری گۆڤاری والا پرێس سلێمانی

٧٩. کاوە میسری وەرگێر، لێکۆڵەر سوێد

٨٠. کەریم تاقانە نووسەر، وەرگێر سوێد

٨١. کەمال چۆمانی ڕۆژنامەنووس هیندستان

٨٢. سەعید عارف باپیر نووسەر و وێنەکێش ستۆکهۆڵم/ سوێد

٨٣. سەعید کاکەیی توێژەر، مامۆستای زانکۆ ئەمەریکا

٨٤. چیمەن شەریف نووسەر بریتانیا

٨٥. عەبدولقادر محەمەد ئەمین ڕۆژنامەنووس ئەمەریکا

٨٦. سیامەک نەجەفی نووسەر، زمانزان کەنەدا

٨٧. د. گوڵمراد مورادی نووسەر، چالاکوانی سیاسی،

مامۆستای زانکۆ ئەڵمانیا

٨٨. نەژاد سیوەیلی نووسەر کەنەدا

٨٩. نەوزاد شێردڵ نووسەر، هونەرمەند کەنەدا

٩٠. سەڵاح سالار ڕۆژنامەنووس

٩١. ڕەوشت محەمەد شاعیر، ڕۆژنامەنووس سلێمانی

٩٢. ئازاد هۆمەر وەرگێر سوێد

٩٣. ئیدریس سیوەیلی نووسەر، ڕۆژنامەنووس سلێمانی

٩٤. عەباس بۆسکانی مامۆستای زانکۆ سلێمانی

٩٥. حەمە مەنتک نووسەر، ڕەخنەگری ئەدەبی هەولێر

٩٦. حەمەڕەشید هەرەس شانۆکار سلێمانی

٩٧. ستارە عارف نووسەر، ڕۆژنامەنووس سلێمانی

٩٨. خەسرۆ پیرباڵ نووسەر، دیپلۆمات هەولێر، فینلاند

٩٩. محەمەد بەرزنجی وەرگێر ئەڵمانیا

١٠٠. شاڵاو حەبیبە نووسەر سلێمانی

١٠١. سەرکەوت ڕەسوول شاعیر هەولێر

١٠٢. دیاکۆ هاشمی وەرگێر، بەڕێوەبەری بەرنامەی

فێرگەی زمانی کوردی لە ئاسۆسات سوێد

١٠٣. عیماد عەلی محەمەد ڕۆژنامەنووس

١٠٤. عەزیز شێخانی نووسەر، مامۆستای زانکۆ فینلەندە

١٠٥. سلێمان دڵسۆز نووسەر، وەرگێر خانە/ڕۆژهەڵاتی کوردستان

١٠٦. عەتا موفتی ڕۆژنامەنووس لەندەن/ بریتانیا

١٠٧. ئەحمەد عارف نووسەر سلێمانی

١٠٨. ئاراس وەلی چالاکوان لە بواری سیاسەت و

پرسی کۆمەڵگا، فۆتۆگرافەر سلێمانی

١٠٩. میترا ئاریان نووسەر، چالاکوانی بواری مافی ژنان بەلجیکا

١١٠. ئەڤین عەزیز نووسەر، ڕۆژنامەنووس

١١١. تاریق هێدی پێداگۆگ، زماناس نەرویج

١١٢. هیوا قادر شاعیر، ڕۆماننووس سلێمانی

١١٣. فارووق هۆمەر چیرۆکنووس، مامۆستا کەنەدا

١١٤. هەینی قادر نووسەر، سەرپەرشتیار هەولێر

١١٥. سەدیق عوسمان نووسەر، مامۆستا هەولێر

١١٦. د. مەغدید حاجی نووسەر، مامۆستای زانکۆ هەولێر

١١٧. لوقمان سەلیم ئەحمەد مامۆستا هەولێر

١١٨. د. مەهدی قادر مامۆستای زانکۆ لە بەشی مێژوو هەولێر

١١٩. لوقمان فارووق نووسەر، مافپەروەر هەولێر

١٢٠. نایف شێخانی نووسەر، هونەرمەند، مامۆستا هەولێر

١٢١. هەڵۆ بەرزنجەیی نووسەر، وەرگێر ئەڵمانیا

١٢٢. هاشم کۆچانی نووسەر سوێد

١٢٣. ڕەفیق ساڵح ئەحمەد سەرۆکی بنکەی ژین سلێمانی

١٢٤. عەبدوڵڵا قادر دانساز وەرگێر ستۆکهۆڵم/ سوێد

١٢٥. کاروان کاکەسوور نووسەر دانمارک

١٢٦. ئازاد عەلی ئیسماعیل مامۆستای زانکۆ، پسپۆری دەروونزانی هەولێر

١٢٧. ئامانج شاکەلی نووسەر، وەرگێر هەولێر

١٢٨. نالی پێنجوێنی ڕۆژنامەنووس سویسرا

١٢٩. فەهد گەردەوانی نووسەر، ڕۆژنامەنووس ستۆکهۆڵم/ سوێد

١٣٠. خلوود مەحموود ئەندازیاری کۆمپیوتەر سوێد

١٣١. دانا مەحموود دۆکتۆر سوێد

١٣٢. دانا حوسێن عەزیز ڕۆژنامەنووس

١٣٣. غازی حەسەن نووسەر، ڕۆژنامەنووس هەولێر

١٣٤. تەیب جەبار شاعیر، ئەندازیار سلێمانی

١٣٥. کەنعان مەدحەت نووسەر، وەرگێر سوێد

١٣٦. حەمید ئەبوبەکر بەدرخان ڕۆژنامەنووس، بەرپرسی

دەزگای بەدرخان هەولێر

١٣٧. ئیبراهیم باجەڵان نووسەر خانەقین

١٣٨. عەبدوڵڵا حەسەن قادر نووسەر کەلار

١٣٩. مستەفا سەعید عەلی نووسەر و وەرگێر کەلار

١٤٠. دکتۆر فەرهاد قادر مامۆستای زانکۆی گەرمیان کەلار

١٤١. فاتح سەلام محەمەد شاعیر کفری

١٤٢. ئەحمەد شاکەلی نووسەر کەلار

١٤٣. ئەحمەد محەمەد ئیسماعیل نووسەر دووزخورماتوو

١٤٤. دکتۆر بەیان مانی مامۆستای زانکۆ و هونەرمەندی شێوەکار کەلار

١٤٥. ڕەحمان خانی ڕۆژنامەنووس دەربەندیخان

١٤٦. فەرەیدون سامان شاعیر، نووسەر هەولێر

١٤٧. محەمەد حەسەن قادر هونەرمەند کەلار

١٤٨. نامیق باباخان هونەرمەندی شێوەکار کەلار

١٤٩. خەڵەف غەفوور ڕۆژنامەنووس کەلار

١٥٠. ساڵح هەلاج شاعیر کەلار

١٥١. مەلا تەحسین گەرمیانی نووسەر کەلار

١٥٢. دکتۆر جەلال سەعدوڵڵا حەسەن مامۆستای زانکۆی گەرمیان کەلار

١٥٣. ئاری عوسمان خەیات نووسەر کفری

١٥٤. سامان کەریم ڕۆژنامە نووس کفری

١٥٥. عومەر شەریف نووسەر کفری

١٥٦. بێستوون سەلام ڕۆژنامەنووس کفری

١٥٧. قادر ئیسماعیل ڕۆژنامەنووس کفری

١٥٨. ئەمەل باجەڵان ڕۆژنامەنووس خانەقین

١٥٩. وەلی شەریف حسین وەندی نووسەر خانەقین

١٦٠. حەسەن هەیاس هونەرمەند خانەقین

١٦١. دڵشاد ئەنوەر ڕۆژنامەنووس کەلار

١٦٢. ساڵح میروەیسی ڕۆژنامەنووس گەرمیان

١٦٣. حسێن مەحموود علی مامۆستای زانکۆی گەرمیان کەلار

١٦٤. تەها سلێمان شاعیر کەلار

١٦٥. دکتۆر ئومێد بەرزان برزۆ مامۆستای زانکۆی گەرمیان کەلار

١٦٦. دارا حەمید مامۆستای زانکۆی گەرمیان کەلار

١٦٧. ئەحمەد محەمەد قادر ڕۆژنامە نووس کەلار

١٦٨. سمکۆ سابیر ڕۆژنامەنووس کەلار

١٦٩. ئازاد عوسمان ڕۆژنامەنووس کەلار

١٧٠. حامید کۆنەپۆشی مامۆستای زانکۆ ڕۆژهەڵاتی کوردستان

١٧١. ئیحسان حەسیب ئاکرەیی ڕۆژنامەنووس ئاکرێ

١٧٢. عەلی لەبریز وەرگێر، فەرهەنگنووس ستۆکهۆڵم/ سوێد

١٧٣. د. موحسین ئەحمەد عومەر نووسەر، مامۆستای زانکۆ هەولێر

١٧٤. دانا ڕەئووف نووسەر، شانۆکار ستۆکهۆڵم/ سوێد

١٧٥. سالار حیسامی بەڕێوەبەری نووسین لە ڕۆژنامەی میدیا هەولێر

١٧٦. نەهرۆ (کامەران وەلی عەلی) نووسەر نەرویج

١٧٧. زاهیر باهیر نووسەر بریتانیا / لەندەن

١٧٨. سارا عومەر شاعیر، نووسەر دانمارک

١٧٩. عومەر عەلی مامۆستای زانکۆ بریتانیا

١٨٠. بێستوون مینە ئەدیب چۆمان

١٨١. کاروان محەمەد فەتاح چیرۆکنووس سلێمانی

١٨٢. یووسف ئەحمەد محەمەد خوێندکاری ماجستێر لە ئەدەبی کوردی کەلار

١٨٣. میقداد شاکەلی خوێندکاری ماجستێرلە جیۆگرافیای مرۆیی گەرمیان

١٨٤. هەرێم عوسمان مەعروف ڕۆژنامەنووس سلێمانی

١٨٥. محەمەد تاڵب نووسەر بریتانیا

١٨٦. ئیبراهیم ساڵح محەمەد نووسەر بیرمینگهام/ بریتانیا

١٨٧. ئەحمەد ڕەجەب نووسەر، ڕۆژنامەنووس سوێد

١٨٨. رۆژ دیلان داسوک پسپۆر لە بواری ئای تی سوێد

١٨٩. هەژار کامەلا نووسەر ڤیەننا / نەمسا

١٩٠. دۆکتۆر هیوا کۆیی دکتۆر سوێد

١٩١. دۆکتۆر بەیار عومەر بەرزنجی دۆکتۆر سوێد

١٩٢. ئەسعەد قەرەداغی هونەرمەند، نووسەر سوێد

١٩٣. نەوزاد عەزیز خدر نەرویج

١٩٤. موحسین ع ماجدی مامۆستای زمان لە زانکۆی لەندەن بریتانیا

١٩٥. ڕەزا شوان نووسەر نەرویج

١٩٦. سەلاح محەمەد شاکەلی نووسەر شاکەل، سلێمانی

١٩٧. کاوە عومەر عەلی مامۆستای زمانی ئینگلیزی بریتانیا

١٩٨. لەتیف فاتح فەرەج نووسەر کەرکووك

١٩٩. د. ئیبراهیم عەبدولڕەحمان جاف مامۆستای زانکۆی گەرمیان خانەقین

٢٠٠. ئومێد شێخ ڕەحیم تاڵەبانی مامۆستای زانکۆی گەرمیان خانەقین

٢٠١. دکتۆر محەمەد زەهاوی مامۆستای زانکۆی گەرمیان خانەقین

٢٠٢. دڵشاد محەمەد غەریب مامۆستای زانکۆی گەرمیان کەلار

٢٠٣. دڵشاد ئەحمەد خاوەنی کتێبفرۆشیی شێروانە کەلار

٢٠٤. عەبدوڵلا حەمید ڕۆژبەیانی نووسەر کەلار

٢٠٥. دکتۆر ئیبراهیم قادر جاف مامۆستای زانکۆی سەلاحەدین هەولێر

٢٠٦. سیامەند کەریم مامۆستای زانکۆی گەرمیان کەلار

٢٠٧. محەمەد مەردان مەجید سەرنووسەری گۆڤاری کەلەپووری کورد سلێمانی

٢٠٨. ساڵەح ئەحمەد شەریف سەرپەرشتیاری پەروەردەیی گەرمیان

٢٠٩. تایەری سەید عەبدوڵلا بەڕێوەبەری قوتابخانەی بنەڕەتیی کەلار گەرمیان

٢١٠. نەوزاد محەمەد ئیبراهیم مامۆستای پەیمانگای کۆمپیوتەری کەلار گەرمیان

٢١١. مەحموود کەریم ئەحمەد

سەراوی مامۆستای زانکۆ سلێمانی

٢١٢. عوسمان عەبدولقادر هونەرمەند کەلار

٢١٣. دانا عەسکەر شاعیر کەرکووك

٢١٤. ڕێبوار زەنگەنە نووسەر کەرکووك

٢١٥. ئارام شوانی ڕۆژنامەنووس کەرکووك

٢١٦. ئاکۆ شوانی ڕۆژنامەنووس کەرکووك

٢١٧. سۆران کەریم ڕۆژنامەنووس کەلار

٢١٨. ئارام ئیکرام مەلا عەلی ڕۆژنامەنووس کەلار

٢١٩. مەحموود محەمەد ناسر هونەرمەند کەلار

٢٢٠. کەریم حوسێن هونەرمەند و سەرپەرشتیاری پەروەردەیی گەرمیان

٢٢١. سەربەست ئەحمەد هونەرمەند کەلار

٢٢٢. دۆکتۆر ئیسماعیل نەجمەدین

زەنگەنە مامۆستای زانکۆ گەرمیان

٢٢٣. فەرشید شەریفی چیرۆکنووس هەورامان/ ڕۆژهەڵاتی کوردستان

٢٢٤. د. فائیز ئەبوبەکر قادر مامۆستای زانکۆ هەولێر

(فائیزی مەلا بەکر)

٢٢٥. تامان شاکر نووسەر، ڕۆژنامەنووس هەولێر

٢٢٦. حەیدەر عەبدوڵلا نووسەر، مامۆستا هەولێر

٢٢٧. شوان کاکەیی خوێندکاری دۆکتۆرا لە بواری پزیشکی بریتانیا

٢٢٨. ڕێبوار حەسەن چالاکوانی ژینگە و پرسی ئاشتی و

یەکسانی سوێد

٢٢٩. غازی محەمەد شاعیر کەرکووک

٢٣٠. ئاری ئازاد نووسەر

٢٣١. سامان ساڵح فەرەج ڕۆژنامەنووس عەربەت/ سلێمانی

٢٣٢. یاسین محەمەد شاعیر، وەرگێر سلێمانی

٢٣٣. هاوژین عومەر کەریم خاوەنی ئیمتیاز و سەرنووسەری ڕۆژنامەی

بەیان و ماڵپەڕی بەیان پرێس سلێمانی

٢٣٤. د. سەلاحی گەرمیان نووسەر، ڕۆژنامەنووس، وەرگێر توێژەری

زانستی دەروونی و دەروونناس سیدنی/ ئوسترالیا

٢٣٥. فارووق هۆمەر چیرۆکنووس، وەرگێر

٢٣٦. فازڵ قەرەداغی نووسەر، لێکۆڵەر سلێمانی

٢٣٧. سەعدییە خەلیلی مامۆستا ئۆپسالا/ سوێد

٢٣٨. جەلیل عەباسی نووسەر، شاعیر، وەرگێر،

ئاڤێستاناس هەورامان/ ڕۆژهەڵاتی کوردستان/ هەولێر

٢٣٩. ڤیان مەجید فەرەج نووسەر، بەرپرسی سێنتەری نیشتیمانی

بۆ لێکۆڵینەوەی جێندەر سلێمانی

٢٤٠. ئەژی جەمال سەرنووسەری گۆڤاری هاواری خەڵک سلێمانی

٢٤١. فایەق سەعید پەروەردەزان سوێد

٢٤٢. کوێستان فتووحی چالاکوانی بواری مافەکانی ژنان

٢٤٣. چێنەر عوسمان میکائیل هونەرمەند سلێمانی

٢٤٤. نەجمەدین فەقێ عەبدوڵلا نووسەر سلێمانی

٢٤٥. حەیات مەجید پەرخی شاعیر سلێمانی

٢٤٦. جەمال ئەحمەد نووسەر لە بواری مێژوو هەولێر

٢٤٧. سورەیا عەباس مامۆستا گوێتەنبۆرگ/ سوێد

٢٤٨. سیروان ئیسماعیل وەرگێڕ مانچێستەر/ بریتانیا

٢٤٩. مەریوان حەمەدەروێش سالح مامۆستای زانکۆ، زانستی سیاسەت سلێمانی

٢٥٠. ئیسماعیل ئیسماعیلزادە شاعیر، نووسەر ئۆسلۆ/ نەرویج

٢٥١. جوامێر محەمەد ڕەشید خوێندکاری ماستەر مۆسکۆ/ڕووسیا

٢٥٢. مستەفا حەیدەری ئیمامی مزگەوت سوێد

٢٥٣. ئالا ستریدسمان مامۆستای زمان سوێد

٢٥٤. سۆزان بندیان وەرگێر سوێد

٢٥٥. حەیدەر حەیدەری ڕۆژنامەنووس سوێد

٢٥٦. ئەمین حەیدەری مامۆستای زمان سوێد

٢٥٧. کەمال ڕەئووف ڕۆژنامەنووس، مامۆستا سوێد

٢٥٨. ڤانا محەمەد کۆمەڵناس سوێد

٢٥٩. زانا محەمەد حەمید کۆمەڵناس سوێد

٢٦٠. ئەحمەد محەمەد مامۆستای زمانی کوردی سوێد

٢٦١. دانا حسێن نووسەر سوێد

٢٦٢. مەلا سامان حەسەن محەمەد زانای ئایینی سوێد

٢٦٣. زیاد هەورامی سیاسی سوێد

٢٦٤. عومەر ئەحمەد قادر کەلاری مامۆستا سوێد

٢٦٥. ئاکۆ محەمەد سابیر شاعیر سوێد

٢٦٦. محەمەد بەرزنجی ڕۆژنامەنووس سوێد

٢٦٧. دڵخواز کەرکووکی مامۆستا سوێد

٢٦٨. بەڕێز محەمەد عوسمان هەورامی مامۆستا سوێد

٢٦٩. بەرهەم ڕەئووف پارێزەر سلێمانی

٢٧٠. بەیان لەتیف ئەحمەد خوێندکاری زانستی ئیسلامی سلێمانی

٢٧١. جەمال ئەحمەد نووسەر، مامۆستا سوێد

٢٧٢. ژیان مەحموود مامۆستا سوێد

٢٧٣. دانا ڕەسوول خوێندکاری کۆلێژی پزیشکی سوێد

٢٧٤. شادان کەرکووکی خوێندکاری زانکۆ سوێد

٢٧٥. سۆزان جەمال ڕەئووف پارێزەر سلێمانی

٢٧٦. سروە جەمال ڕەئووف مامۆستا سلێمانی

٢٧٧. ڤیان جەمال ڕەئووف ڕۆژنامەنووس، پەیامنێری تەلەڤیزیۆن سلێمانی

٢٧٨. هیوا جەمال ڕەئووف خوێندکاری زانکۆ سلێمانی

٢٧٩. تریفە حسێن مامۆستا سوێد

٢٨٠. حەسیبە شێخ لەتیف مامۆستا سلێمانی

٢٨١. ئاڤان بەرزنجی خوێندکاری زانکۆ سوێد

٢٨٢. بەناز شێخ محەمەد قەرەداغی شاعیر سلێمانی

٢٨٣. میران شارباژێری چالاکوانی مەدەنی نەرویج

٢٨٤. شادان سەعید مامۆستا نەرویج

٢٨٥. گوڵاڵە محەمەد مامۆستا سوێد

٢٨٦. مەلا ئیسماعیل دیانەیی زانای ئایینی سوێد

٢٨٧. سیروان ئیسماعیل دیانەیی خوێندکاری زانکۆ سوێد

٢٨٨. سەروەت خالد مامۆستا سوێد

٢٨٩. مەلا ڕەئووف قەرەداغی مامۆستا قەرەداغ

٢٩٠. ئامانج ئیبراهیم ڕەسوول نووسەر سوێد

٢٩١. ئارام ئیبراهیم ڕەسوول خوێندکاری زانکۆ سوێد

٢٩٢. ئاسۆ قەرەداغی مامۆستا سوێد

٢٩٣. چنار قادر خوێندکاری زانکۆ یۆتۆبۆری/ سوێد

٢٩٤. د. بەیار عومەر مستەفا دۆکتۆر سوێد

٢٩٥. سالار محەمەد سابیر نەقشبەندی ئابووریناس هەولێر

٢٩٦. پەخشان سامی ئابووریناس هەولێر

٢٩٧. مەزن عوسمان پسپۆری زمان لەندەن/ بریتانیا

٢٩٨. مستەفای سەید مینە مامۆستای زانکۆی ڕاپەڕین، پسپۆری بواری

شیعر، زمان، ئەدەب، فەرهەنگنووسی سەنگەسەر

٢٩٩. عوسمان سەلیم موحەمەد (شەریف وەرزێر) شاعیر، نووسەر ڕانیە

٣٠٠. شێرزاد هەینی نووسەر ستۆکهۆلم/ سوێد

٣٠١. یاسین ئەحمەد زەنگەنە ڕۆژنامەنووس، سەرنووسەری گۆڤاری برەو سلێمانی

٣٠٢. سەلاحەدین عەباسی نووسەر مەهاباد

٣٠٣. ڕابەر فاریق شاعیر هەولێر

٣٠٤. ئەمیر موحەممەدی نووسەر فینلەندا

٣٠٥. ئارام حاجی مامۆستای زانکۆ سلێمانی

٣٠٦. هێمن خورشید دۆکتۆر، شاعیر، نووسەر سموود/ کەلار

٣٠٧. قانع خورشید نووسەر، مامۆستا سموود/ کەلار

٣٠٨. موحەمەد ئەمین مامۆستای زمان و ئەدەبی کوردی سلێمانی

٣٠٩. بێستوون ژاڵەیی چالاکوان، ڕۆژنامەنووس کەلار

٣١٠. چۆمان حەمە تەقێدین نووسەر سلێمانی

٣١١. د. یەحیا عومەر ڕێشاوی مامۆستای ڕاگەیاندن سلێمانی

٣١٢.نەوشێروان حوسێن سەعید خوێندکاری دکتۆرا لە سیاسەت لە زانکۆی نیوکاسڵ بریتانیا

٣١٣. سەیوان ئازەری وەرگێر، خوێندکاری زانکۆ سنە

٣١٤. ئەڤین سالار نەقشبەندی وەرگێر هەولێر

٣١٥. نەجیبە سابیر مامۆستا هەولێر

٣١٦. د. تاریق حەمەمین دۆکتۆر سوێد

٣١٧. نیهایەت ساڵح ئەندازیاری کۆمپیوتەر سوێد

٣١٨. وەفا قادر سوڵتان ئیمام و خەتیب سوێد

٣١٩. دەرسیم هەستیار مامۆستا سوێد

٣٢٠. نەریمان حەمەڕەشید مامۆستا سلێمانی

٣٢١. ئەمیر عەزیز هەڵەبجەیی خانەنشین سوێد

٣٢٢. ڕۆژ ئەورەحمان نووسەر سوێد

٣٢٣. سازان شەریف ڕۆشنبیر سوێد

٣٢٤. ئازاد ئەمیر هەڵەبجەیی مامۆستا سوێد

٣٢٥. ئیحسان محەمەد حوسێن شارەزووری ڕۆشنبیر سوێد

٣٢٦. کانی هەڵەبجەیی مامۆستا سوێد

٣٢٧. کاوان عوسمان نەسروڵڵا مامۆستا سوێد

٣٢٨. شەعبان زاخۆیی مامۆستا زاخۆ- سوێد

٣٢٩. ماکوان عوسمان مامۆستا سوێد

٣٣٠. پێشڕەو عەلی خوێندکاری ماستەر سلێمانی

٣٣١. ئاسۆ بابان نووسەر لەندەن/ بریتانیا

٣٣٢. دارا حاجی محەمەد خوێندکاری ماستەر مالیزیا

٣٣٣. حەسنا حەمەمین هەورامی مافناس سلێمانی

٣٣٤. شوان میرزا ڕۆژنامەنووس سلێمانی

٣٣٥. دانا عەبدورەحمان مامۆستا سوێد

٣٣٦. فەرهەنگ عەبدورەحمان ڕۆژنامەنووس، وەرگێر سلێمانی

٣٣٧. ئەنوەر هۆژەبری وەرگێر، شاعیر، مێدیاکار تاران/ ئێران

٣٣٨. پشتیوان مەحمود کاکە شێخ نەقشبەندی نووسەر هەولێر

٣٣٩. دادیار ئازاد مەعرووف مامۆستای زمان و ئەدەبی کوردی ڕەواندز

٣٤٠. ڕێواس ئەحمەد نووسەر سوێد

٣٤١. فازڵ مورادی خوێندکاری دکتۆرا ئەڵمانیا

٣٤٢.عەلی کەریم نووسەر، سەرۆکی ئەنستیتیوتی کوردستان بۆ مافەکان مرۆڤ هەولێر

٣٤٣.شەریف فەلاح نووسەر، وەرگێر، بەرپرسی بەشی کوردی،

فەرهەنگ و هونەر لە ئاژانسی کوردپا سنە

٣٤٤. مستەفا ڕابەر وەرگێر هەولێر

٣٤٥. د. دیدار محەمەد ئەمین نووسەر، پسپۆڕێ نەخۆشییە

دەروونییەکان هەولێر

٣٤٦. د. محەمەد ئەمین قادری دۆکتۆر مەهاباد- سوێد

٣٤٧. دانا مەلا محەمەد شەمەیی مامۆستا سلێمانی

٣٤٨. ڕێبەر لەتیف هەڵەبجەیی خوێندکاری زانکۆ چیک

٣٤٩. فەرانەک ئەحمەدی شاعیر سنە، ئەڵمانیا

٣٥٠. عومەر عەلی محەمەد ئەمین نووسەر، سەرپەرشتیاری پەروەردەیی سلێمانی

٣٥١. عوسمان عەلی محەمەد ئەمین مامۆستای زمانی کوردی سلێمانی

٣٥٢. سەڵاح شێخ سدیق ڕۆژنامەنووس سوێد

٣٥٣. موحەممەد حەمەسالح تۆفیق نووسەر، بەڕێوەبەری وەزارەتی

کار و کۆمەڵایەتی سلێمانی

٣٥٤. ڕەشاد مستەفا سوڵتانی مامۆستا سوێد

٣٥٥. هەدیە حەمەڕەئووف محەمەد وەرگێر بریتانیا

٣٥٦. هێمن ڕەئووف شاعیر کەنەدا

٣٥٧. جەلیل کاکەوەیس نووسەر هەولێر

٣٥٨. تاهیر حاجی حەسەن نووسەر هۆڵەندە

٣٥٩. حەمە کاکەڕەش شاعیر سوێد

٣٦٠. گوڵاڵە نووری شاعیر، نووسەر، وەرگێر ئەمەریکا

٣٦١. دڵشاد عەبدوڵڵا شاعیر هەولێر

٣٦٢. ئەردەلان هەڵەبجەیی وەرگێر سلێمانی

٣٦٣. موفید عەبدوڵڵا نووسەر، ڕۆژنامەنووس بریتانیا

٣٦٤. موحەممەد عەلی وەلی ڕۆژنامەنووس کەلار

٣٦٥. عیسا چیایی شاعیر، وەرگێر کەلار

٣٦٦. لوقمان خەیاڵی مامۆستا لە زانکۆی گەرمیان کەلار

٣٦٧. هەژار فەقێ سلێمان خوێندکاری ماستەر بەشی ئەدەبیات سموود/کەلار

٣٦٨. خالید محەمەد ڕۆژنامەنووس هەولێر

٣٦٩. چرا عەبدوڵڵا ڕاگەیێنکار، پێشکەشکاری بەرنامە لە

کەناڵی سپێدە هەولێر

٣٧٠. عادل محەمەد عەبدورەحمان خوێندکاری زانکۆ فرانسا

٣٧١. ڕێبوار عەلی نووسەر، زماناس سلێمانی

٣٧٢. عوسمان سەنگاوی ڕاگەیێنکار و بەرپرسی دەزگای

خەندەی نازدارن

٣٧٣. کەریم مستەفا نووسەر، بەرپرسی ماڵپەڕی فەلسەفە بۆ منداڵان ئۆسلۆ/ نەرویج

٣٧٤. برایم جەهانگیری نووسەر، ڕۆژنامەنووس کەنەدا

٣٧٥.عەلی دەروێش کاریکاتۆریست، ڕەخنەگری سینەمایی کەرکووک

٣٧٦. دلێر ڕەفیق ساڵەح توێژەری کۆمەڵایەتی سلێمانی

٣٧٧. کاوە قورەیشی ڕووناکبیر بۆکان

٣٧٨. جەلیل ئازادیخواز نووسەر، ڕۆژنامەنووس ئەمەریکا

٣٧٩. نوورەدین عەبدوڵڵا ڕەمەزان خوێندکاری ماستەر پاریس/ فرانسا

٣٨٠. محەمەد حاجی عابد هەورامی بانگخواز سوێد

٣٨١. عەلی ساڵح میران نووسەر، ڕۆژنامەنووس هەولێر

٣٨٢. دارا حەمە ئەحمەد مامۆستا، نووسەر سلێمانی

٣٨٣. سۆران عومەر ڕۆژنامەنووس، چالاکوانی مەدەنی سلێمانی

٣٨٤. کەمال نووری مەعرووف لێکۆڵەر لە بواری مێژووی کۆن وشارەزای شوێنەوار سلێمانی

٣٨٥. سەلام مستەفا شاعیر، نووسەر سلێمانی

٣٨٦. کامیل عومەر ڕۆژنامەنووس

٣٨٧. سوارە قەڵادزێی شاعیر، وەرگێر، نووسەر سلێمانی

٣٨٨. کامل محەمەد قەرەداغی شاعیر، ڕۆژنامەنووس، نووسەر

٣٨٩. عەبدولخالید سابیر کەریم ڕۆژنامەنووس، مێژوونووس

٣٩٠. فوئاد محەمەد ئەمین سەراج چیرۆکنووس، شانۆنامە سلێمانی

٣٩١. محەمەد عەلی عارف هەورامی نووسەر، ڕۆژنامەنووس

٣٩٢. محەمەد ساڵح سەعید نووسەر، ڕۆژنامەنووس سلێمانی

٣٩٣. ئەحمەد ڕەزا شاعیر، رەخنەگر

٣٩٤. لوقمان محەمەد ڕەشید شاعیر

٣٩٥. بەکر عومەر عەلی مامۆستای زانکۆ

٣٩٦. مەحموود فەتحوڵڵا ئەحمەد مامۆستای زانکۆ سلێمانی

٣٩٧. شێرکۆ حەمەئەمین قادر مامۆستای زانکۆ

٣٩٨. بێستوون عەلی کەریم مامۆستای زانکۆ سلێمانی

٣٩٩. ئالان ئەحمەد عەلی جێگری داواکاری گشتی سلێمانی

٤٠٠. ڕووپاک خدر کەریم ڕاگەیێنکار سلێمانی

٤٠١. د. شیلان عومەر حوسێن پسپۆڕی زانستی بەراورد سلێمانی

٤٠٢. شەماڵ ئەبوبەکر چالاکوانی مەدەنی و مامۆستای زانکۆ سلێمانی

٤٠٣. نەورۆز نەوزاد چالاکوانی مەدەنی دانمارک

٤٠٤. خۆشی جەلال مامۆستا سلێمانی

٤٠٥. ئازاد محمەدزادە ڕاگەیێنکار و چالاکی مەدەنی

٤٠٦. یووسف عیزەدین ڕۆماننوس، وەرگێر، نووسەر سلێمانی

٤٠٧. ئاسۆ فەتحوڵلا ئەندازیار

٤٠٨. گۆران عەباس شاعیر سلێمانی

٤٠٩. هەژیر عەبدوڵلاپوور نووسەری قاموسی هەژیر (فارسی -کوردی)

بەرپرسی بەشی بەرهەمهێنانی کوردکەناڵ سەقز- کۆیە

٤١٠. دڵشاد ئەحمەد حەمەدەمین خوێندکاری دکتۆرا، سکرتێری لێژنەی

ڕۆژنامەنووسانی وەرزشی هەولێر

٤١١. ئەحلام فەتاح خوێندکاری زانکۆ دهۆک ـ نەرویج

٤١٢. ڕێبوار نەسروڵلا حەبیب ڕاگەیێنکار هەڵەبجە

٤١٣. بەشدار ئەبووبەکر ڕاگەیێنکار بازیان

٤١٤. نەوزاد عەزیز خدر بەڕێوەبەر سلێمانی ـ نەڕویج

٤١٥. ئەحمەد محەمەد عەزیز ڕاگەیێنکار کەلار

٤١٦. ئارام ئەحمەد عەزیز ڕاگەیێنکار سلێمانی

٤١٧. عومەر محەمەد تەییب مامۆستا سلێمانی، نەرویج

٤١٨. یادگار ئیسماعیل محەمەد ڕاگەیێنکار سلێمانی

٤١٩. ئیدریس ئیبراهیم نەژاد ڕاگەیێنکار نەغەدە

٤٢٠. مەنسوور عەزیزی ڕاگەیێنکار نەغەدە

٤٢١. شاکر محەمەد یاسین دەرمانساز دهۆک ـ نەرویج

٤٢٢. عەبدولکەریم عەبدورەحمان ڕووناکبیر خانەقین ـ نەرویج

٤٢٣. سەمیرە ساڵح سەعید خوێندکاری زانکۆ دهۆک ـ نەرویج

٤٢٤. مەولوود بەهرامیان ڕاگەیێنکار بۆکان

٤٢٥. عوسمان عەباس ڕاگەیێنکار سەردەشت

٤٢٦. حەیدەر جەمیل جاف نووسەر هەولێر

٤٢٧. تەیيب سەعید عەبدوڵڵا دەرچووی كۆلێژی شەریعە دهۆک، نەرویج

٤٢٨. سۆران سێوكانی نووسەر سلێمانی

٤٢٩. حەسەن حەمەكەریم نووسەر، مێژووناس هەڵەبجە

٤٣٠. نەبەز هەورامی شاعیر تەوێڵە

٤٣١. گۆران عەباس شاعیر بیارە

٤٣٢. محەمەد جەلیل عەلی بەڕێوەبەری نووسینی بانگی حەق پێنجوێن

٤٣٣. مەولوود بەهرەنگ ڕاگەیێنكار شنۆ

٤٣٤. محەمەد ئەحمەد ساڵح یارمەتیدەری پزیشک نەرویج

٤٣٥. نەشوان زوبێر مامۆستا دهۆک

٤٣٦. عوسمان عەبدوڵڵا ئەندازیار نەرویج

٤٣٧. ئاراس مەجید ڕەحیم خوێندكاری زانكۆ نەرویج

٤٣٨. حاجی زرنكی مامۆستا دهۆک، نەرویج

٤٣٩. سالم حاج نووسەر، ڕۆژنامەنووس دهۆک

٤٤٠. د. ئومێد بارزان مامۆستای زانكۆ كەلار

٤٤١. د. ئیبراهیم عەبدورەحمان مامۆستای زانكۆ كەلار

٤٤٢. دلێر ئیبراهیم ڕۆژنامەنووس لە ڕێكخراوی زمانناسی هەولێر

٤٤٣. كۆچەر ئەنوەر نایف ڕۆژنامەنووس لە ڕێكخراوی زمانناسی هەولێر

٤٤٤. د. فاررووق قەرەداغی مامۆستای زانكۆ كەلار

٤٤٥. باباڕەسووڵ نووری ڕەسووڵ مامۆستای زانكۆ هەولێر

٤٤٦. هەمزە حوسێن مامۆستای زانكۆ قەڵادزێ

٤٤٧. عومەر موهتەدی وەرگێری كوردی، فارسی ، سوێدی سوێد

٤٤٨. پەروین میرزایی مامۆستای زمانی ئینگلیزی، زمانەوان جوانڕۆ/ كرماشان

٤٤٩. سابیر ڕێكانی چالاكوانی مەدەنی دهۆک، سوێد

٤٥٠. شیلان ڕێكانی چالاكوان دهۆک، سوێد

٤٥١. ویداد دەربەندیخانی مامۆستا سوێد

٤٥٢. دڵسۆز عەزیز چالاكوانی بواری مافی ژنان سلێمانی، سوێد

٤٥٣. مەحموود یونس چالاكوان دهۆک، سوێد

٤٥٤. زیاد عوسمان خوێندكاری زانكۆ دهۆک

٤٥٥. مەلا عوسمان سپینداری زانای ئایینی دهۆک، سوێد

٤٥٦. بێوار موحسین خوێندکاری زانکۆ دهۆک، سوێد

٤٥٧. ئازاد موحسین خوێندکاری زانکۆ دهۆک، سوێد

٤٥٨. کەوسەر موحسین خوێندکاری زانکۆ دهۆک، سوێد

٤٥٩. یونس سلێمان ئەحمەد نووسەر، مامۆستای زمان و ئەدەبی کوردی زەڕایەن/ شارەزوور

٤٦٠. عەباس شوان نووسەر فینلەندا

٤٦١. ڕێزان مەجید شەریف دانەری کتێبێکی ئەلفوبێی کوردی سلێمانی

٤٦٢. ئەندازیار عوسمان حەمە ڕەشید نووسەر سلێمانی

٤٦٣. ئیبراهیم میکە عەلی ئەردەلانی نووسەر لە هزری سیاسی سلێمانی

٤٦٤. سەردار ئەمین چالاکوانی مەدەنی و مافی مرۆڤ لەندەن/ بریتانیا

٤٦٥. د. ئەرشەد مەعرووف پزیشک سوێد - کوردستان

٤٦٦. عادل شاسواری شاعیر، ڕۆژنامەنووس سلێمانی

٤٦٧. عەبدولکەریم ئەحمەد نووسەر، ڕۆژنامەنووس هەولێر

٤٦٨. فە همی حەمە تۆفیق ڕۆژنامەنووس و مامۆستا سلێمانی

٤٦٩. بەدرەددین عوسمان مافناس سلێمانی

٤٧٠. حەمید حەمە تۆفیق مامۆستا هەڵەبجەی شەهید

٤٧١. جووتیار فایق مامۆستا هەڵەبجەی شەهید